

סימני ראש השנה (נוסח ע"מ)

בשתי הלילות של ראש השנה עושים סדר זה לסימן טוב. מקור מנהג הסימנים הוא במסכת כריתות (ו ע"א): "אמר אביי: השתא דאמרת 'סימנא - מילתא היא', יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא: קרא ורוביא, כרתי, סילקא ותמרי" (עכשיו שאמרת שלסימן יש חשיבות, יהא רגיל אדם לאכול בראש השנה דלעת, לוביה, כרישה, תרד ותמר). יש מהגאונים שנקטו שצריך רק לראותם, אך למעשה נהגו קהילות ישראל לאוכלם ולומר נוסח היה"ר.

יברך "בורא פרי העץ" על התמר
ויכוון לפטור כל הפירות

קרא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שתקדע רוע גזר דיננו,
ויקרא לפניך זכיותינו:

חצרים

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שיתמו אויבינו ושונאינו
וכל מבקשי רעתנו:

רעין

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שנתיה מלאים מצות
ברמון:

יברך "בורא פרי האדמה"
ויכוון לפטור כל הירקות

רוביא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שירבו זכיותינו ותלבננו:

תפוח בדבש

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שתתחדש (שתחדש)
עלינו שנה טובה ומתוקה בדבש:

רבי

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שיכרתו אויבינו ושונאינו
וכל מבקשי רעתנו:

ראש דג או דבש

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שנתיה לראש ולא לתב.
ותזכר לנו עקדתו ואילו של יצחק
אבינו עליו השלום, בן אברהם אבינו
עליו השלום:

סלקא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שייסתלקו אויבינו ושונאינו
וכל מבקשי רעתנו:

ועוד יש מקהילות ישראל שנהגו להוסיף על זה מאכלים שונים, ובהם: בשר שמן ומיני מתיקה, בשר כבש (זכר לאיל אברהם), ריאה (שתהא שנה קלה כריאה), דגים (שנפרה ונרבה כדגים), גזר (שיגזר עלינו גזירות טובות ושייגזרו אויבנו, וכן מלשון "מעהרן" - לרבות), אתרוג (לבעל הטורים הגורס בדברי הגמרא גם אתרוג), שום (לרמב"ז שנקט שהוא מסימני קרקס"ת המובאים בגמרא), חבושים (שיצאו חבושי עמך ישראל ממאסרם לאורה, וכן כפרי חדש לשהחיינו), שומשום (שנפרה ונרבה כשומשומין), ענבים לבנים ותאנים לבנות (משום מתיקותם וכן שצבעם מסמל את הכפרה) ריבות שונות (מתוקות) וחלה (עגולה, בצורת סולם או עם צורת יד). רבים נהגו לטבול את החלה בדבש במקום או בנוסף למלח, או בסוכר.

סימני ראש השנה (נוסח אשכנז)

בשתי הלילות של ראש השנה עושים סדר זה לסימן טוב. מקור מנהג הסימנים הוא במסכת כריתות (ו ע"א): "אמר אביי: השתא דאמרת 'סימנא - מילתא היא', יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא: קרא ורוביא, כרתי, סילקא ותמרי" (עכשיו שאמרת שלסימן יש חשיבות, יהא רגיל אדם לאכול בראש השנה דלעת, לוביה, כרישה, תרד ותמר). יש מהגאונים שנקטו שצריך רק לראותם, אך למעשה נהגו קהילות ישראל לאוכלם ולומר נוסח היה"ד.

יברך "בורא פרי האדמה"
ויכוון לפטור כל הירקות

יברך "בורא פרי העץ" על התמר
ויכוון לפטור כל הפירות

רוביא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שירבו זכויותינו:

תמרים

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שיתמו שונאינו:

קרא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שיקרע גזר דיננו, ויקראו
לפניך זכויותינו:

ריעון

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שתרפה זכויותינו פרימון:

סלקא

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שישתלקו אויבינו
ומשטינינו:

תפורי בדש

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שתתדיש עלינו שנה טובה
ומתוקה:

ראש של דג

יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי
אבותינו, שנפרה ונרבה פדגים:

דברים אלו הנאכלים ונאמרים אין לאומרים
בדרך תפילה, לפי שאין תפילה בדרך אכילה,
אלא בדרך אמונה ובטחון לסימן שכך ייגזר
(ע"פ חכמה שלמה)

ועוד יש מקהילות ישראל שנהגו להוסיף על זה מאכלים שונים, ובהם; בשר שמן ומיני מתיקה, בשר כבש (זכר לאיל אברהם), ריאה (שתהא שנה קלה כריאה), דגים (שנפרה ונרבה כדגים), גזר (שיגזור עלינו גזירות טובות ושייגזורו אויבנו, וכן מלשון "מעהרן" - לרבות), אתרוג (לבעל הטורים הגורם בדברי הגמרא גם אתרוג), שום (לרמב"ז שנקט שהוא מסימני קרכס"ת המובאים בגמרא), חבושים (שיצאו חבושי עמך ישראל ממאסרם לאורה, וכן כפרי חדש לשהחיינו), שומשום (שנפרה ונרבה כשומשומין), ענבים לבנים ותאנים לבנות (משום מתיקותם וכן שצבעם מסמל את הכפרה) ריבות שונות (מתוקות) וחלה (עגולה, בצורת סולם או עם צורת יד). רבים נהגו לטבול את החלה בדבש במקום או בנוסף למלח, או בסוכר.